

Mirjam Oblak

UPORABA SVETOVNEGA SPLETA PRI ŠOLSKI INTERPRETACIJI V OSNOVNI ŠOLI

▾ Uporaba IKT pri pouku književnosti v osnovni šoli pripomore k razvijanju sporazumevalne in digitalne zmožnosti, biti pa mora usklajena s cilji pouka. Internet lahko učitelj uporabi v vseh fazah šolske interpretacije, bolj primerna pa je uporaba v fazah razčlenjevanja besedila, sinteze in vrednotenja ter novih nalog.

1 Uvod

Pri pouku književnosti v osnovni šoli učenci razvijajo bralno zmožnost. Besedila doživljajo, razumejo in vrednotijo (Krakar Vogel 2004: 41). Temeljni cilj pouka je motivirani, doživljajoči in razmišljujoči bralec, ki ima pozitivne izkušnje z literaturo, izraža svojo interpretacijo, pogloblja razumevanje in doživljajsko izkušnjsko vrednoti ter kaže interes za novo branje (Krakar Vogel 2002: 16).

Sodobni pouk književnosti za doseganje tega cilja vključuje tudi uporabo IKT. Marija Žvegljč meni, da naj postane IKT integralni del pouka slovenščine že v osnovni šoli (2012: 13) in da lahko uporaba bistveno pripomore k razvoju učenčeve sporazumevalne, predvsem bralne zmožnosti (2010: 89). Prvi vidni učinki uporabe se kažejo v večji motiviranosti učencev in bogatejši učni izkušnji (to ugotavljata tudi Brečko in Vehovar 2008: 20), uporaba IKT pri pouku omogoča več učnih poti in s tem povečuje možnosti za individualizirano učenje. IKT se lahko uporablja v vseh fazah učnega procesa, če je učitelj za to ustrezno usposobljen (Bučar 2009: 27). V prispevku želim predstaviti, kako IKT, predvsem svetovni splet, vključiti v pouk književnosti in posamezne faze šolske interpretacije.¹

2 Uporaba ikt pri pouku književnosti

Uporaba IKT je predvidena tudi v učnem načrtu za pouk slovenščine v osnovni šoli. Poudarjeno je, da učenci sporazumevalno zmožnost razvijajo ob dejavnem stiku z besedili, pri čemer uporabljajo digitalno tehnologijo. Pri tem varno, ustvarjalno in kritično pridobivajo in uporabljajo podatke/informacije. Ozaveščajo in presojujejo možnost uporabe in zlorabe digitalne tehnologije ozi-

¹ Prispevek je osnovan na podlagi diplomskega dela z naslovom *Uporaba interneta pri pouku književnosti v osnovni šoli*, ki je nastalo pod mentorstvom dr. Alenke Žbogar.

roma pridobljenih informacij (*Učni načrt. Program osnovna šola. Slovenščina 2011: 7*). Učenci uporabljajo IKT pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti in pri stiku z literaturo, in sicer:

- pri sprejemanju, razčlenjevanju in tvorjenju neumetnostnih in umetnostnih besedil,
- kot podporo kritičnemu mišljenju, ustvarjalnosti in inovativnosti,
- za iskanje, zbiranje, izmenjavo in obdelavo podatkov ter njihovo sistematično rabo pri tvorjenju informacij. Za izdelavo, predstavitev in razumevanje kompleksnih informacij uporabljajo tudi primerno strojno in programsko opremo, samostojno uporabljajo primerne didaktične računalniške programe in internet kot vir podatkov in komunikacijsko orodje (*Učni načrt. Program osnovna šola. Slovenščina 2011: 109*).

Pri pouku razvijajo tudi digitalno pismenost, ki je prav tako povezana z zavestno in kritično rabo IKT pri opravljanju šolskih in izvenšolskih obveznosti za pridobivanje, ovrednotenje, shranjevanje, tvorjenje, oblikovanje, predstavljane in izmenjevanje informacij ter komuniciranje in sodelovanje na medmrežju (111).

Vključevanje interneta v pouk književnosti predvidevajo tudi nekatera berila, npr. *Novi svet iz besed 7, Novi svet iz besed 8, Svet iz besed 9: delovni zvezek za branje v 9. razredu devetletne osnovne šole in 8. razredu osemletne osnovne šole*. Učence usmerjajo k iskanju podatkov na spletu, h konkretnim spletnim stranem in k spletnim dejavnostim, spodbujajo jih k objavljanju prispevkov ali reševanju nagradnih vprašanj na strani www.svetizbesed.si, k iskanju podatkov po Cobissu in Wikipediji, ogledu video posnetkov, spletnemu klepetu, k branju besedil, objavljenih na spletu, k objavi izdelkov in izdelavi elektronskih gradiv (npr. knjige) ter spodbujajo k pisanju e-pošte ali izdelovanju internetnih igrice. Učitelj pa lahko pri pouku uporablja tudi elektronska berila.

Na internetu obstajajo tudi elektronska gradiva, ki jih učitelj lahko uporablja pri pouku slovenščine, npr. Projekt slovenščina za 8. razred osnovne šole (http://www.s-sers.mb.edus.si/gradiva/w3/slo8/000_mapa/index.html), gradiva na strani Učiteljska.net (<http://uciteljska.net/>). Delo z gradivi lahko poteka frontalno, lahko pa učenci delajo samostojno. Gradiva mora učitelj pred uporabo kritično ovrednotiti.

Učitelj lahko sam izbira, kako bo IKT vključil v pouk glede na interese učencev, znanja, ki ga ima o uporabi tehnologije in glede na tehnologijo, ki jo ima na voljo. Upoštevati je treba priporočila, naj bo raba IKT tesno povezana z novimi načini in oblikami dela pri pouku, predvsem pa s cilji in vsebinami pouka slovenščine, to je z razvijanjem sporazumevalne zmožnosti (*Učni načrt. Program osnovna šola. Slovenščina 2011: 111*). V pomoč pri umeščanju IKT kot integralnega dela pouka so načela, ki jih je pripravila Marija Žveglič (2010, 2012).

Učinkovita raba IKT je odvisna od načina in kakovosti učiteljevega načrtovanja na letni in sproti ravni (Žveglič 2010: 88). Biti mora sistematična, osmišljena in kontinuirana (7). Za poučevanje s pomočjo interneta učitelj potrebuje dostop do interneta, tehnično in programsko opremo ter ustrezna tehnična in didaktična znanja. Pomembno je, da se učenci kljub motiviranosti za delo

z internetom lahko popolnoma posvetijo učni snovi – torej spoznavanju, razumevanju, doživljanju in vrednotenju besedila. Pri načrtovanju pouka književnosti in izbiri uporabljenih orodij² učitelj upošteva učne cilje, zastavljene v učnem načrtu, upoštevati pa mora tudi poznavanje dela z uporabljenimi orodji s strani učencev.³

Delo z internetom je učencem (in staršem) smiselno predstaviti in utemeljiti že na začetku leta. Potrebne informacije za delo učitelj jasno predstavi in jih vedno objavi tudi nekje na spletu, kjer jih lahko učenci poiščejo in uporabijo kadarkoli. Pred začetkom dela je med učenci smiselno opraviti anketo, ki preverja, kako dobro poznajo delo z internetom, kje imajo težave, ali imajo dostop do interneta tudi doma in kakšne so njihove želje in pričakovanja glede uporabe interneta pri pouku. Pri samostojnem delu je najbolje učencem ponuditi več izbire, tako da imajo vedno možnost nalogo opraviti na klasičen način. Učencem so v pomoč pri delu tudi morebitni ocenjevalni kriteriji in primeri že opravljenih izdelkov za boljšo predstavo in večjo motivacijo. Na koncu opravljene dejavnosti naj učitelj učencem pošlje kratko anketo, v kateri ovrednotijo učni proces. Začetki morajo biti počasni in preprosti.

Delo z internetom učencem omogoča, da vidijo izdelke drugih učencev. Tako dobivajo nove ideje, pozitivne vzore, razvija pa se tudi tekmovalnost, ki učence spodbuja, da se bolj potrudijo. Z literaturo se srečujejo v okolju, ki jim je domače in kjer preživljajo prosti čas.

3 Možnosti uporabe ikt pri šolski interpretaciji v osnovni šoli

Predstavljene so nekatere možnosti uporabe IKT (s poudarkom na internetu) pri posameznih fazah metode šolske interpretacije. Učitelj med njimi izbira glede na cilje, ki jih želi doseči pri obravnavi določenega besedila. Pri delu lahko uporabi različna spletna orodja, nekatera so primerna skoraj za vsako fazo, druga pa samo za določene. Pouk lahko poteka frontalno ali pa učenci delajo samostojno, za kar pa praviloma potrebujejo računalnik ali mobilno napravo z dostopom do spleta. Uporaba slednjih je zaradi hitrega zagona mogoča tudi le pri delu učne ure.

² Vsako izmed orodij ima svoje prednosti in slabosti, nekatera so primernejša za izražanje doživetij, druga za razčlenjevanje besedila, tretja za predstavitev besedila itd. Učitelj mora vsebino in primernost kritično pretehtati in umestiti v pouk skladno s cilji. Čeprav učenci z uporabo različnih orodij pridobivajo pomembna znanja in sposobnosti, pa je potrebno paziti, da se ne uporablja preveč različnih. Učenci se ne bojijo spoznavanja novih, najraje pa delajo s tistimi, ob katerih se počutijo domače in delo z njimi poteka brez težav. Učitelj naj ima pri izbiri orodij v mislih tudi varstvo osebnih podatkov učencev.

³ Osnovnošolski učitelj se mora zavedati, da (nekatere) učenci dela na računalniku še ne poznajo tako dobro, zato mora tehnologijo, programe in aplikacije, ki jih bodo uporabljali, natančno predstaviti, nekje na vidnem mestu (npr. v spletni učilnici) pa morajo biti objavljene, poleg natančnih navodil za delo, tudi informacije, kje poiskati pomoč v primeru težav, in rešitve najpogostejših problemov. Učenci morajo poznati tudi pravila obnašanja na spletu, t. i. spletni bonton.

3.1 Uvodna motivacija

Namen uvodne motivacije je ustvarjanje zanimanja in pravega razpoloženja. Učitelj to fazo načrtuje na podlagi izkušenj učencev, njihovega znanja, pričakovanih doživetij, zaznav in domišljjskih predstav, ki jih utegne vzbuditi besedilo (Krakar Vogel 2004: 79–85).

Možnosti uporabe IKT:

1. Učenci rešijo **kviz**, povezan z obravnavanim besedilom, avtorjem, literarnim obdobjem itd. Učitelj lahko izbira med kvizi, ki so že dostopni na spletu, lahko pa sam pripravi novega. Učenci tako ponovijo književno ali drugo znanje, delo pa se jim zdi zanimivo, saj jim računalnik takoj ponudi povratno informacijo. Boža Krakar Vogel opozarja, da tovrstna motivacija »pri učencih ne spodbudi celostne, tj. tudi čustvene in domišljjske

pripravljenosti na srečanje s posebnostmi literarnega besedila /.../, zato je ta /.../ tip motivacije, ki je za priključitev že obravnavanih in za novo temo aktualnih pojmov nedvomno koristen, treba kombinirati z drugimi načini uvajanja v interpretacijo besedila.« (2004: 80)

2. Uporaba slikovnega, video ali zvočnega gradiva, ki ga učitelj dobi na internetu, kot **ponazorila**. Primer: Pri obravnavi pravljice učencem pokaže ilustracijo Wildove pravljice *Srečni kraljevič* in naroči učencem, naj v 3–5 povedih napišejo zgodbo, ki jo ilustrira izbrana slika.
3. Ob raziskovanju z besedilom povezanega gesla s **spletnim iskalnikom** se učenci učijo tudi dela z internetom. Tako ob pridobivanju književnega znanja razvijajo sposobnosti za vseživljenjsko učenje in digitalno kompetenco. Pri izbiri takšne motivacije mora biti učitelj zelo previden. Učenci namreč pri iskanju ne smejo naleteti na preveč informacij, pridobljene informacije pa morajo biti tesno povezane z besedilom.

Primer 1: Učitelj želi, da učenci spoznajo pojem gazela. Učence vpraša, ali to besedo poznajo in vedo, kaj predstavlja (učenci najverjetneje poznajo žival s tem imenom). Znanje nadgradijo s tem, kar odkrijejo na internetu. Tako spoznajo tudi literarnoteoretični pojem. Le-ta je razložen na Wikipediji v prispevku *Gazela (pesem)* ([http://sl.wikipedia.org/wiki/Gazela_\(pesem\)](http://sl.wikipedia.org/wiki/Gazela_(pesem))), točnost podatkov pa lahko preverijo tudi v *Slovarju slovenskega knjižnega jezika* (<http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>). Preden preberejo razlago, lahko učitelj učence vpraša po mnenju, kakšna pesem bi bila gazela. Nato primerjajo svoje ugotovitve z razlago na internetu. Učitelj lahko nato učencem prebere še odlomek o gazeli iz pesmarice Borisa A. Novaka *Oblike sveta*. Pesmarica pesniških oblik (1991: 42–43). Tako fazo uvodne motivacije poveže s fazo napovedi in umestitve besedila.

Primer 2: Pri obravnavi *Orfeja in Evridike* učitelj učence vpraša, ali vedo, kdo je Orfej, nato pa skupaj vtiskajo njegovo ime v spletni iskalnik. Delo lahko poteka frontalno (učitelj učence vodi z vprašanji in jih pri iskanju usmerja), lahko pa tudi skupinsko, v paru ali individualno (na voljo morajo biti računalniki, učence pa pri delu usmerjajo delovni listi). Učenci se učijo dela s spletnimi iskalniki, zaradi možnosti soodločanja pa je večja tudi njihova motivacija. Učenci najprej preverijo, koliko zadetkov prikaže iskalnik, iz visoke številke pa sklepajo, da gre za pomembno temo, kar učenje osmisli. Ugotoviti skušajo, s čim vse se uporablja Ovidovo ime – opazijo povezavo z literaturo (besedilo *Orfej in Evridika*) in z glasbo (ime opere, zbor). Ob preletu prispevka na Wikipediji ugotovijo, da je Orfej junak v mitološki zgodbi o Orfeju in Evridiki. Učitelj lahko učence vpraša, če zgodbo že poznajo, spodbuja jih k razmišljanju, v katero časovno obdobje bi jo umestili (pomaga s podvprašanji, kot so: »Kakšna so imena?«, »Katere mitološke zgodbe poznate? Kdaj so nastale?« itd.). Lahko se pogovorijo tudi o zanesljivosti Wikipedije kot vira in ocenijo, ali se jim zdi prispevek verodostojen. Učitelj lahko nadaljuje z vprašanjem: »Kaj mislite, s čim se je Orfej ukvarjal?« Učenci sklepajo, da se je ukvarjal z glasbo. Na podlagi slikovnega gradiva poskušajo uganiti vsebino besedila. Učenci vidijo, da je zgodba pogosto upodobljena, kar priča o njeni priljubljenosti, na podlagi upodobitev pa jo umestijo v antiko (prepoznajo upodobitve na grških posodah). Nazadnje skupaj naredijo sintezo: zgodba o Orfeju je nastala v antični Grčiji, Orfej je glasbenik, ob njem se omenja Evridika.

4. Uporaba **e-gradiv** za uvodno motivacijo, ki so dostopna na internetu (npr. na strani Projekta slovenščina za 8. razred osnovne šole). Učitelj presodi, za kakšno uvodno motivacijo gre, ali je dolžina ustrezna in ali bo učence pripravila na doživljanje besedila.

Internet prinaša nove načine izvedbe učne motivacije. Učenci z njegovo uporabo razvijajo tudi digitalno pismenost. Kot priporoča učni načrt, je IKT uporabljena za iskanje podatkov (2011: 109). Internet je uporabljen kot vir informacij (književnega znanja) in komunikacije (razvijanje sporazumevalne zmožnosti). Učenci so pri navedenih možnostih uporabe interneta aktivni, zato so boljše pripravljeni na spoznavanje besedila, znanje pa je dolgoročnejše.

Boža Krakar Vogel poudarja, da različni tipi kratkoročnih motivacij postopoma pripomorejo k dolgoročni motivaciji, torej splošnemu in trajnejšemu zanimanju za branje (2004: 85). Uporaba IKT vsekakor pripomore k večji raznolikosti, ni pa je smiselno uporabljati prepogosto. Boža Krakar Vogel predlaga uporabo interneta v uvodni motivaciji, in sicer omenja iskanje celostnih informacij po internetu ter dopisovanje po elektronski pošti (85).

Pomembno je, da učitelj presodi, koliko časa bo posvetil uvodni motivaciji. Če učenci porabijo preveč časa za iskanje informacij na spletu in če te informacije niso bistvenega pomena za obravnavano zgodbo, lahko učitelj izgubi dragoceni čas, v katerem bi učencem približal književno umetnino. Pri pouku književnosti moramo uvodno motivacijo izbrati zelo previdno, saj je bistveni del ure obravnava besedila, ki ga morajo učenci podoživeti, zato se lahko zgodi, da jih preveč informacij raztrese in se pri obravnavi besedila težje osredotočijo nanj. Bistvo ure je, da učenci besedilo doživijo, da se poistovetijo z osebami, da se postavijo v čas dogajanja, da se v besedilo vživijo in da ga vrednotijo. Zato je bolj smiselno, če je uvodna motivacija kratka, vendar učinkovita. Uporaba interneta je smiselna, kadar učitelj presodi, da bo na tak način učence najboljše motiviral in pripravil na obravnavo besedila.

3.2 Napoved besedila in njegova umestitev

Učitelj poda osnovne zunaj- in znotrajbesedilne značilnosti besedila (predvsem avtorja in naslov dela) (Krakar Vogel 2004: 85–87).

Možnosti uporabe IKT:

1. Učitelj lahko pri razlagi uporablja **zvočne ali video posnetke**, ki jih dobi na spletu, npr. v berilu *Svet iz besed* (<http://www.svetizbesed.com/>), na portalu YouTube, Vimeo itd. Lea Bregar idr. zagovarjajo uporabo dobro pripravljenih video posnetkov pri pouku, saj pripomorejo k boljšemu razumevanju, slabost uporabe pa vidijo v samo enosmerni komunikaciji (2010: 146). Uporabi lahko tudi **virtualne sprehode** (virtualni ogled npr. Prešernove hiše v Kranju (http://www.burger.si/MuzejiInGalerije/GorenjskiMuzejKranj/PresernovaHisa/PresernovaHisa_14.html)) in tako učencem omogoči, da spoznajo okolje, v katerem je določen literat živel in ustvarjal.
2. Učenci lahko informacije o avtorju, besedilu ali obravnavanem obdobju poiščejo sami na **internetu**. Raziskujejo ne le pisno gradivo, ampak tudi slike, fotografije, video posnetke, možni so tudi virtualni sprehodi

itd. Učencem so lahko v pomoč delovni listi z učiteljevimi navodili, ki jih usmerjajo pri raziskovalnem delu in vrednotenju najdenih podatkov. Kako natančna so, je odvisno od tega, kako dobro učenci že poznajo delo s spletnimi iskalniki. Če se s tem ukvarjajo prvič, je bolje, da se vprašanja navezujejo na eno spletno stran (s primerno vsebino glede na njihovo predznanje, strokovnost jezika, zanesljivost podatkov, število ponazoril itd.), pri delu pa jih usmerjajo natančna navodila, kako pridobiti in ovrednotiti informacije. Pozneje učitelj dodaja še druge spletne strani, dokler niso učenci sposobni samostojnega brskanja po spletu in iskanja informacij, navodila na delovnem listu jim lahko pomagajo le pri kritičnem vrednotenju. Učitelj mora pri načrtovanju učne ure paziti, da so naloge za učence zanimive, ravno prav zahtevne, da dosegajo tudi višje taksonomske stopnje in da je za nalogo ravno dovolj časa⁴.

Samostojno iskanje informacij je primerno predvsem za individualno delo, saj se sicer lahko zgodi, da bo eden izmed učencev v paru ali skupini rešil vse naloge, drugi pa bo(dlo) njegovo delo pasivno spremljal(i). Kadar v razredu ni dovolj računalnikov za vse učence, mora učitelj predvideti, kako bo v uporabo iskalnikov vključil vse (npr. tako da je eden izmed učencev odgovoren za pisanje odgovorov, drugi za iskanje, pri čemer se večkrat zamenjajo vloge, pri vrednotenju podatkov vsak izmed učencev napiše svoje mnenje).

Učenci so pri uporabi spletnih iskalnikov in iskanju informacij aktivni, možna je tudi večja individualizacija, saj lahko učenci zbirajo podatke iz virov, ki so bližje njihovemu učnemu stilu, če so ti na voljo (branje lahko nadomestijo s poslušanjem zvočnih posnetkov, ogledajo si video posnetke itd.). Poleg usvajanja snovi iz literarne teorije in zgodovine se učijo kritičnega mišljenja in uporabe interneta.

Na koncu lahko učenci ustvarijo wiki⁵ ali prispevek na blogu o določenem avtorju, literarnem obdobju ali književnem delu. Učenci dopolnjujejo podatke, dodajajo povezave, citate, slikovno gradivo.⁶

Takšen način dela je smiselno na koncu tudi ovrednotiti. Učitelj tako vidi, kje so bile težave, kaj lahko izboljša, kaj se je izkazalo kot uspešno, učenci pa ozaveščajo svoj proces učenja.

Primer: Učitelj želi, da učenci spoznajo Franceta Prešerna. Za nalogo izbere samo eno spletno stran (npr. stran Prešeren.net /<http://preseren.net/>), kar je najbolj primerno za nižje razrede, ali pa predlaga več strani (poleg strani Prešeren.net npr. tudi prispevek o njem na Wikipediji, prispevek Andreja Mraka Še nekaj drobtinic o Prešernu / <http://www.rtvlo.si/kultura/razglednice-preteklosti/se-nekaj-drobtinic-o-presernu/300590//>, gradiva v digitalni knjižnici, *Slovenski biografski leksikon*: France Prešeren /<http://nl.ijs.si/fedora/get/sbl:2298/VIEW//>), lahko pa učence spodbuja, da sami poiščejo podatke z uporabo spletnega iskalnika (primerno za višje razrede). Pri tem jih z vprašanji spodbuja h kritičnemu razmišljanju in vrednotenju spletnih strani⁷ ter k preverjanju informacij tudi na drugih spletnih straneh in v literaturi. Pojme lahko preverjajo v *Slovarju slovenskega knjižnega jezika*.

3. Učitelj lahko svojo razlago ali predstavitev učencev posname in izdela **zvočni posnetek**. Učencem je posnetek na voljo v spletni učilnici ali kje drugje na internetu, tako da ga lahko uporabijo pri svojem učenju.

⁴ Učencem, ki delo opravijo hitreje, lahko pripravi še dodatne zadolžitve, kajti če se odloči najhitrejši učenec nagraditi tako, da lahko preostanek učne ure na internetu počnejo, kar želijo, se lahko zgodi, da bodo tudi ostali učenci želeli svoje delo opraviti čim hitreje, pri čemer bo trpela kvaliteta njihovega dela.

⁵ Če želijo, lahko ugotovitve objavijo tudi na Wikipediji.

⁶ Takšno delo sicer vzame veliko časa, zato ga je mogoče bolj smiselno uvrstiti v fazo novih nalog.

⁷ Razmislijo naj, kdo je avtor prispevka ali spletne strani, ali so podatki zanesljivi, kakšen je namen dokumenta, kako podrobna je informacija, ali ima dokument navedene vire informacij, ali je stran, na kateri je dokument objavljen, zanesljiva itd.

Učencem z avditivnim učnim stilom je poslušanje posnetka bližje kot branje iz zvezka ali berila, s posnetkom celega predavanja pa lahko še enkrat prisluhnejo celotni predstavitvi in umestitvi besedila. Posnetke lahko, če želijo, prenesejo na glasbeni predvajalnik in se tako učijo tudi med kakšno drugo aktivnostjo. Posnetek mora biti pripravljen skladno s pravili slušnega prenosnika, vsebina pa naj bo razdeljena na več kratkih sklopov.

Internet lahko učitelj uporabi kot vir informacij, do katerih učenci prihajajo z lastno aktivnostjo. Omogoča tudi objavo razlage učne snovi, zato lahko do nje učenci dostopajo tudi kasneje, npr. če česa niso razumeli ali so pozabili, če jim je bližji tak način učenja ali če so bili pri pouku odsotni. Zanimive povezave, ki niso obvezne, učencem omogočajo, da sami spoznavajo besedilo, njegovega avtorja in čas. Internet kot prostor za iskanje, zbiranje, izmenjavo in obdelavo podatkov priporoča tudi učni načrt (2011: 109). Njegova uporaba je povezana s cilji pouka književnosti: torej spoznati literarno obdobje, avtorja in/ali besedilo.

V tej fazi je najpogostejša oblika dela učiteljeva razlaga (Krakar Vogel 2004: 86), pri čemer lahko internet uporabimo kot ponazorilo, kar pripomore k boljšemu razumevanju. Boža Krakar Vogel opozarja, naj razlaga ne bo predolga, saj bi »odtegnil[a] čas in pozornost za branje in interpretacijo, kadar je to poglobitveni cilj« (prav tam). Obseg in globina razlage morata biti usklajena z operativnimi cilji. Kadar je obravnava podrobnejša, je smiselno vanjo vključiti samostojno delo učencev, kadar pa je cilj interpretacija besedila, je faza krajša in se internet uporablja le kot ponazorilo in prostor za shranjevanje datotek. Boža Krakar Vogel predvideva tudi občasno samostojno aktivnost učencev ob koncu osnovne šole. Poudarja, da mora učitelj učence zlasti ob prvih poskusih natančno usmeriti k primernemu viru, njihovo razumevanje pa mora pozneje preveriti in sistematično povzeti (prav tam).

3.3 Interpretativno branje

Interpretativno branje je glasno, semantično ustrezno in čustveno izrazno, estetsko branje v razredu. Namen je spodbuditi estetsko doživljanje pri učencih (Krakar Vogel 2004: 87–89).

Možnosti uporabe IKT:

1. Učitelj lahko namesto lastnega branja uporabi **recitacije**, ki so že dostopne na svetovnem spletu (npr. na portalu Preseren.net, v berilu Svet iz besed /<http://www.svetizbesed.com/>).
2. Učitelj lahko besedilo (če ga ni v berilu) ali interpretativno branje **shrani** na spletu (npr. v spletni učilnici), tako da ga učenci lahko večkrat preberejo oz. mu prisluhnejo. Objavi tudi povezave do recitacij, dostopnih na spletu (glej zgornjo točko). Spletno povezavo lahko preoblikuje v QR-kodo, ki jo učenci nalepijo v zvezke, učitelj pa jo lahko vključi na delovne liste – tako lahko učenci posnetku prisluhnejo preko mobilne naprave, ko se učijo ali rešujejo naloge. Tako niso vezani na poslušanje pred računalnikom. Pri tem se mora zavedati, da poslušanje odlomka

učencem vzame več časa, kot če bi le-tega brali. Če želi, da učenci besedilo analizirajo, morajo imeti le-to pred seboj. Zavedati se mora tudi, da so učenci na internetu vajeni površnega in nenatančnega branja, zato se v besedilo, dostopno na spletu, težje poglobijo.

Strokovnjaki ugotavljajo, da se učiteljevo branje od igralčevega razlikuje »po manjši čustvenosti ali osebnih interpretativnih poudarkih, saj mora pri učencih spodbuditi njihovo interpretacijo, ne pa vsiljevati svoje.« (Krakar Vogel 2004: 88) Igralec je oddaljen, učenci poslušajo branje preko predvajalnika zvoka, kar doživljajo drugače, kot če besedilo prebere učitelj, ki je v razredu prisoten. Iz njegovega branja lahko začutijo tudi simpatijo do besedila. S tega vidika je gotovo bolje, da besedilo, če je le mogoče, prebere učitelj sam, torej posnetke uporabi le izjemoma.

3.4 Premor po branju in izražanje doživetij

Interpretativnemu branju sledi nekaj trenutkov tišine, ko učenci uredijo svoje vtise. Le-te nato izrazijo (Krakar Vogel 2004: 89–91).

Možnosti uporabe IKT:

1. Svoja doživetja ob besedilu lahko učenci izrazijo v zapisu, ki ga objavijo v **wikiju, na blogu** ali preko družabnega omrežja, ali z objavo povezave do slike ali glasbenega posnetka, ki izraža občutja, povezana s tem, kar so doživeli ob branju besedila. Tako učenci lahko izvedo, kako so besedilo doživljali sošolci, za kar v razredu ni vedno priložnosti. Razvije se lahko tudi pogovor v skupini. Učenci podajajo svoja mnenja in jih argumentirajo. Zavedajo se, da je lahko doživljanje in dojemanje besedila pri drugih drugačno.

Izražanje doživetij je lahko nebesedno ali besedno, dvogovorno ali enogovorno, pisno ali ustno, opisno ali (po)ustvarjalno (Krakar Vogel 2004: 90). Internet lahko uporabljamo pri vseh možnostih. Učitelj mora biti dojemljiv za različne interpretacije, k izražanju mora spodbujati tudi bolj plahe učence (prav tam). Boža Krakar Vogel ugotavlja, da je za izražanje doživetij bolj kot frontalna oblika, ko vsi vse slišijo, primerno individualno ali skupinsko delo (91). Temu se morajo prilagoditi tudi učiteljeve strategije, zato uporaba interneta v namen javne objave izdelka v tej fazi ni smiselna, učitelj jo lahko uporablja izjemoma po lastni presoji. Boža Krakar Vogel namreč tudi piše, da je to tudi faza, »v kateri se bralci seznanijo z različnimi razumevanji oz. interpretacijami besedila pri svojih sošolcih in imajo priložnost spoznavati, da je umetnostno besedilo mogoče razumeti na različne načine« (90).

3.4 Razčlenjevanje besedila

Namen: Razčlenjevanje poteka ob ponovnem branju besedila. Učenci preidejo od sestavin, ki so jih najprej opazili, k manj opaženim, z namenom, da bi bolj kompleksno dojeli literarnost besedila in bogateje doživljali leposlovje. Z razčlenjevanjem vadijo in ponotranjajo analitične postopke in pridobivajo pojmovni aparat za poimenovanje in razvrščanje besedilnih sestavin in lastnega razumevanja (Krakar Vogel 2004: 91–100).

Možnosti uporabe IKT:

1. Ugotovitve, obnove ipd. lahko **objavijo na blogu**, učitelj pa jih objavi tudi v **spletni učilnici**.
2. Učenci lahko rešujejo **različne naloge, dostopne na spletu**. Na ta način spoznavajo besedilo. Učitelj mora izbrati naloge skladno s cilji, ki jih želi doseči. Z uporabo že pripravljenih nalog si prihrani čas, saj mu ni treba pripravljati lastnih, učenci pa pri večini nalog dobijo takojšnjo povratno informacijo o pravilnosti odgovorov. Kvize lahko izdelata tudi sam. Vprašanja so tako prilagojena učencem in vsebinam, ki se jim je posvetil pri obravnavi besedila, še posebej tistim, ki se mu zdijo najpomembnejše.
3. Uporaba *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* (<http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>) pri razumevanju neznanih, zaznamovanih in drugih besed. Njegova uporaba pouk književnosti poveže s poukom slovnice, učenci pa spoznajo, da je slovar praktično uporaben tudi v njihovem vsakdanjem življenju.
4. Učenci izdelajo **dogajalno premico** (časovni trak) dogajanja v zgodbi. Na ta način ob uporabi tehnologije pokažejo, da so zgodbo pravilno razumeli (časovno zaporedje dogodkov) in da ločijo bistvene dogodke od nebistvenih.
5. Učitelj lahko predvaja tudi **uglasbitev pesmi**, če ta obstaja, npr. Vlado Kreslin: O, Vrba (http://youtu.be/_VgWANxuWo), skupina Peter Pan: Soči (http://youtu.be/_8quzP-vSfA). Učenci lahko razmišljajo o razlikah pri doživljanju istega besedila v obeh različicah. Primerjajo lahko tudi besedilo z njegovo filmsko uprizoritvijo⁸, oba pa lahko potem v naslednjih fazi tudi vrednotijo. Primer: učenci ob obravnavi Bevkovih Pastircev pogledajo film Pastirci (1973) (<http://youtu.be/NWbr5E8WKl0>).

Pri razčlenjevanju besedila lahko učitelj uporablja internet kot ponazorilo ali kot prostor za objavo izdelkov in za reševanje različnih nalog. Učenci tudi bolje razumejo pojme, saj jih lahko kadarkoli hitro preverijo. Uporabo IKT pri razčlenjevanju besedila predvideva tudi učni načrt. IKT služi iskanju, zbiranju, izmenjavi, obdelavi in uporabi podatkov (2011: 109).

3.5 Sinteza in vrednotenje

V tej fazi bralec sintetizira svoja doživetja in spoznanja o besedilu. Organizira jih v shemo in shranjuje v dolgoročni spomin. Besedilo tudi vrednoti. Učenec sintezo in vrednotenje čim bolj samostojno izrazi (Krakar Vogel 2004: 100–104).

Možnosti uporabe IKT:

1. Učenec lahko svoja spoznanja in izdelke sintetizira in vrednoti v prispevku na **blogu**. Učitelj naj spodbuja tudi k izražanju v **komentarjih**. Javni blog omogoča dostopnost prispevkov širši javnosti, kar pripomore k širjenju znanja. Učenci lahko vrednotijo besedilo tudi na **razpravljalnem forumu**. Tako v komentarjih na blogu kot na forumu imajo učenci več časa, da razmislijo, kaj bodo povedali, kot v razredu, do besede pa pridejo tudi bolj

⁸ Z ogledom video posnetkov, ki prikazuje zgodbo, uresničujejo operativni učni cilj »primerjanje gledališke/filmske izraznosti s književnim besedilom« (Učni načrt. Program osnovna šola. Slovenščina 2011: 62).

sramežljivi učenci. Lahko se pripravijo in svoje odgovore argumentirajo. Preberejo lahko tudi mnenja vseh svojih sošolcev in nanje odgovorijo, kar v razredu ni mogoče. Pogovor se ohrani, zato si ga lahko učenci pogledajo tudi pozneje. Seveda pa razgovor ni tako živahen kot v razredu, na slabšem so tudi učenci z avditivnim učnim stilom.

2. Učenci lahko posnamejo **svoje aktivnosti**⁹ (npr. dramska uprizoritev, recitacija, govorni nastop, igra vlog, kratek film) in jih, če tako želijo in če imajo ustrezna dovoljenja (staršev, posnetih sošolcev in učiteljev), objavijo na svetovnem spletu. Učitelj lahko spodbuja učence, da objavo komentirajo in povedo, kako so igro/recitacijo doživeli oni. Ob ogledu svojega nastopa na posnetku lahko učenci presodijo, pri čem so bili uspešni in kaj bi lahko še izboljšali. Pogosto ugotovijo, da je bil nastop drugačen, kot so si predstavljali. Snemanje je za učence tudi spodbuda, da se bolj potrudijo. Posnetek učenci tudi oblikujejo z različnimi efekti (glasba, prehodi ...), s čimer prav tako izrazijo svoj odnos do besedila.
3. Učenci lahko sami pripravijo **kviz** in ga objavijo na spletu. Kvize delijo s sošolci, ki jih rešujejo, in tako na zanimiv, zabaven način poteka skupinsko učenje.
4. Z izdelavo **stripa**¹⁰ (npr. o dogajanju v Povodnem možu) učenci povzamejo zgodbo in izrazijo, kateri deli besedila se jim zdijo najpomembnejši, razviden pa je tudi njihov odnos do literarnih likov (značajske in vizualne lastnosti, ki jim jih pripišejo na podlagi besedila in svojih sklepanj). Strip lahko narišejo sami in objavijo sliko ali pa ga izdelajo s pomočjo programov, ki to omogočajo.
5. Na spletu so na voljo številne aplikacije, ki omogočajo poustvarjanje zgodbe ali celo izdelavo animacije. Učenci lahko vanjo poleg besedila vključijo tudi zvok (npr. spremljajočo glasbo), videoposnetek (lahko sami odigrajo odlomek in ga vključijo v zgodbo), QR-kode in ilustracije. Učenci tako na različne načine pokažejo svoje doživljanje in vrednotenje besedila, delo pa se jim zdi, kljub temu da od njih zahteva več časa in truda, bolj zabavno.
6. Učenci v 160 znakih predstavijo bistvo literarnega dela in besedilo shranijo v obliki QR-kode.¹¹ Učenci kodo natisnejo in nalepijo v zvezek.

Boža Krakar Vogel poudarja, da je cilj v tej fazi »tudi ta, da učenec sintezo in vrednotenje čim bolj samostojno izrazi. /.../ Zaokrožanje spoznanj poteka bodisi v dialogu med učiteljem in učenci bodisi v skupinah učencev ali individualno« (2004: 100–101). Svoja individualna spoznanja učenci strnjujejo v pisnih ali govorjenih krajših ali daljših vzporednih besedilih, lahko pa so tudi ustvarjalni, npr. z recitalom, uprizoritvijo, uglasbitvijo, postavitvijo spletne strani itd. Ustvarijo lahko novo izvirno besedilo ali pa ga ustvarjajo v drugem mediju (likovno, glasbeno, gibalno). Pri tem namreč izhajajo iz svojega razumevanja in vrednotenja besedila (101). Pri vsem tem lahko uporabljajo internet, saj so na voljo raznolike aplikacije. Z njimi lahko literarno predlogo oblikuje na »nov, lasten, izviren način«, kot svetuje Boža Krakar Vogel (103). Pomembno je, da lahko učenec med možnostmi, ki jih ponuja IKT, izbira sam, torej da izbere storitev, ki najbolj ustreza temu, kar želi sporočiti o danem

⁹ Dramatizacija pripovednega ali pesemskega besedila je predvidena tudi v učnem načrtu (2011: 64), učencem pa omogoči, da govorno izrazijo svoje doživljanje, razumevanje in vrednotenje (61).

¹⁰ Na ta način razvijajo recepcijsko zmožnost: krajše literarno besedilo preoblikujejo v strip (*Učni načrt. Program osnovna šola. Slovenščina 2011: 64*).

¹¹ Toliko besedila namreč vsebuje QR-koda povprečne velikosti.

besedilu. Učitelj mora paziti, da se z uporabo različnih spletnih orodij ne zmanjšajo pisne sposobnosti učencev.

Internet ponuja dodatne možnosti za sintezo in vrednotenje, predvsem pa možnost objave ugotovitev na svetovnem spletu v različnih oblikah. Tako jih lahko pogledajo tudi drugi, pri čemer se učijo, spodbuja se pogovor. Pri objavah v forumih in komentarjih imajo na voljo več časa, da razmislijo o tem, kaj bodo napisali, kot v razredu, prav tako pa lahko preberejo mnenja vseh sošolcev, kar v razredu običajno ni mogoče. Pri delu so učenci samostojni.

Nove naloge

V tej fazi poteka dejavno preizkušanje pridobljenih spoznanj v novi situaciji, najbolj ustrezno z branjem novega besedila na podlagi pridobljenih izkušenj in spoznanj (Krakar Vogel 2004: 104–107).

Možnosti uporabe IKT:

1. Učitelj lahko **nova besedila**, primerna za preizkušanje usvojenega znanja (npr. nove pravljice, sonete itd.), poišče in/ali objavi na spletu. Poiščejo jih lahko tudi učenci. Uporabi lahko tudi zvočne ali video posnetke (npr. za pravljico Oscarja Wilda *Srečni kraljevič* risanko, ki povzame zgodbo: *The Happy Princ* /<http://youtu.be/lxd9gPjiN4s/>, pri Murnu besedila, dostopna na strani Josip Murn Aleksandrov /http://www.murn-aleksandrov.net/slo/3-1_topol_samujoc.asp/).
2. Učenci rešujejo **kvize in naloge v povezavi z besedilom**, ki jih lahko učitelj pripravi in objavi na spletu ali pa izbere izmed že pripravljenih (npr. pri *Dramilu* Valentina Vodnika http://www.s-sers.mb.edus.si/gradiva/w3/slo8/030_vodnik/razsvetljenje_nove_naloge.html), tudi med tistimi, ki so jih pripravili učenci. Vprašanja, ki so dostopna, zaradi svoje narave (takoj ponudijo odgovor) težko preverjajo višje taksonomske stopnje. Za učence so lahko prelahka ali prezahtevna, ponujeni odgovori pa nepopolni ali celo napačni.
3. Učitelj spodbuja učence k tvorjenju novih, poustvarjalnih ali izvirnih besedil, lahko celo e-knjige, ki jih lahko **objavijo na spletu** (npr. na strani Svet iz besed).
4. Pri pisanju si lahko učenci pomagajo tudi s *Slovenskim pravopisom* (<http://bos.zrc-sazu.si/sp2001.html>) ali s pripomočkom za pregibanje besed *Amebis Besana Pregibanje* (<http://besana.amebis.si/pregibanje/>). Če omenjena pripomočka uporabljajo pri pisanju pri pouku slovenščine, je večja možnost, da ga bodo uporabili tudi samoiniciativno, ko se bodo znašli v zagati.
5. Učenci lahko napišejo **e-pošto** izbrani literarni osebi – tako se pouk književnosti poveže s poukom jezika, kjer se učenci učijo pošiljati e-pošto in pisati pisma. Če je učencem določeno besedilo sodobnega avtorja zelo všeč, mu lahko pošljejo e-poštno sporočilo in utemeljijo svojo odločitev. Učitelj lahko pisatelja vključi tudi v spletni klepet in učencem omogoči pogovor z njim. V sporočilu izrazijo poznavanje besedila, svoje doživljanje in svoj odnos do njega. E-pošto pošljejo v pregled učitelju in/ali sošolcem.

6. Podatke, **kaj bodo učenci morali znati** in na kakšen način bo preverjanje znanja potekalo, lahko učitelj objavi na spletu, tako da lahko učenci do njih kadarkoli dostopajo. Objavi tudi **ocenjevalne kriterije** za teste, poustvarjalna besedila, deklamacije itd.

Nova besedila, na katerih lahko učenci preverijo svoje znanje, učenci včasih lažje in hitreje najdejo na spletu kot v knjižnici, poleg tega pa so ta besedila dostopna kadarkoli in kjerkoli. Internet je tudi prostor za objavo izdelkov učencev in reševanje nalog ter prostor za komunikacijo.

4 Zaključek

Internet je možno uporabiti tako pri sprejemanju, razčlenjevanju kot pri tvorjenju umetnostnih besedil, kot podporo kritičnemu mišljenju, ustvarjalnosti in inovativnosti ter za iskanje, zbiranje, izmenjavo in obdelavo podatkov ter njihovo sistematično rabo pri tvorjenju informacij. Učenci samostojno uporabljajo internet kot vir podatkov in komunikacijsko orodje. Takšno uporabo interneta za razvijanje digitalne pismenosti pri pouku književnosti predvideva učni načrt (2011: 109). Učni načrt tudi poudarja, da lahko raba interneta pripomore h kakovostnejšemu pouku, a mora biti tesno povezana z novimi načini in oblikami dela pri pouku, predvsem pa s cilji in vsebinami pouka slovenščine, to je z razvijanjem sporazumevalne zmožnosti (111). Marsikdaj je delo na »klasičen« način bolj primerno, boljše kot npr. uporaba nekvalitetnih elektronskih gradiv je kvalitetna obravnava brez uporabe IKT. Internet omogoča drugotni obstoj besedila tudi v drugačnih oblikah, obogatenih z drugimi mediji. Učencem internet ponuja alternativne možnosti za izražanje doživetja, razumevanja in vrednotenja.

Kljub prednostim, ki jih internet prinaša v pouk, pa velja omeniti, da lahko načrtovanje dela in tudi samo delo z internetom vzame več časa, kot če bi potekalo na tradicionalen način. Učitelj mora paziti, da ne preobremeni sebe in učencev, zato internet umešča v pouk takrat, ko se mu zdi to najbolj optimalno za dosego cilja. Pri iskanju sodobnih rešitev Boža Krakar Vogel svetuje upoštevanje sebe, svojega okolja in kulturnih potreb (Starc 2004: 8).

Uvajanje interneta mora potekati postopoma, učencem pa mora biti na voljo vsa potrebna pomoč. Šestošolci naj internet uporabljajo z bolj jasnimi navodili in za manj zahtevne naloge kot devetošolci. Frekvenca uporabe naj bo nižja, možnost izbire pa večja. Devetošolci delo z računalnikom in internetom poznajo bolje, zato lahko informacije črpajo iz več različnih virov in jih tudi kritično ovrednotijo.

Predstavljene so možnosti uporabe interneta v fazah metode šolske interpretacije. Možnosti so predstavljene zelo na splošno, kaj bo učitelj uporabil, je odvisno od posameznega besedila. Internet je le izjemoma smiselno uporabljati v fazah interpretativnega branja (v tej fazi je učitelj praktično nepogrešljiv) in izražanja doživetij, v drugih fazah pa ga lahko učitelj uporablja bolj ali manj redno. Internet prinaša nove načine izvedbe uvodne motivacije. Ker je smiselno uporabljati čim bolj raznolike oblike motiviranja, aktivnosti na internetu v ta namen uporabljamo le občasno. Uporaben je tudi v fazi napovedi

in umestitve besedila, predvsem kot vir informacij, do katerih lahko učenci pridejo tudi sami. Tako se z učiteljevo pomočjo naučijo iskanja in vrednotenja informacij. Učitelj mora biti pozoren, da delo ni preveč dolgotrajno, kadar je bistvenega pomena stik z besedilom. Internet lahko pomaga učencem tudi pri sintezi in vrednotenju besedil, saj ponuja številna orodja, kar jim omogoča oblikovanje literarne predloge na izviren, njim lasten način. Pri tem morajo imeti možnosti izbire med več različnimi pristopi, tako da lahko vsak izbere tistega, s katerim bo lahko najbolje izrazil svoj odnos in svoja spoznanja o besedilu. Internet omogoča tudi objavo in možnost komentiranja. Učenci lahko tako preberejo in vrednotijo izdelke svojih sošolcev in se ob tem tudi sami učijo. V fazi novih nalog lahko internet služi kot prostor, kjer najdejo nova besedila, na katerih lahko preizkusijo svoje novo pridobljeno znanje, kot prostor za objavo izdelkov in prostor komunikacije o besedilih.

Prepogosta raba interneta v prvih treh fazah šolske interpretacije ni priporočljiva, saj se lahko zgodi, da bo uporaba interneta pritegnila preveč pozornosti (učenci bodo tako navdušeni, da delajo s tehnologijo, da se ne bodo dovolj posvečali vsebini) ali pa bodo učenci zaradi uporabe dobili preveč informacij, zato se bodo težko osredotočili na branje in ne bodo tako globoko doživeli besedila. Naloge, ki vključujejo uporabo IKT, morajo biti zanimive, časovno omejene, učenci morajo vedeti, zakaj delo poteka na tak način in kaj bodo na koncu dejavnosti znali. Zelo pomembno je, da na koncu vsake aktivnosti učitelj skupaj z učenci napravi sintezo ugotovitev in spoznanj, saj učenci tako vidijo, ali so bili z delom na pravi poti in katere so bistvene informacije, ki so jih dobili o besedilu. Učenci so pri delu z internetom aktivni in samostojni, izboljšujejo se tudi medsebojni odnosi (če učenci upoštevajo spletni bonton). Če so izdelki učencev objavljeni na internetu, se pri delu še bolj potrudijo. Delo z internetom lahko poteka doma in v šoli. V šoli je, kadar je predvideno samostojno delo učencev z internetom, smiselno celotno učno uro načrtovati v računalniški učilnici, saj ni smotrno prižigati računalnikov samo za nekaj časa. Aktivno uporabo interneta s strani učencev le v delu učne ure sicer omogočajo mobilne naprave, ki pa običajno ne omogočajo toliko kreativnosti kot računalnik.

Če učenci uporabljajo internet pri izdelavi (po)ustvarjalnih besedil in drugih izdelkov ter na njem izdelke objavljajo in vrednotijo, ga je smiselno uporabljati tudi pri preverjanju in ocenjevanju znanja. Internet uporabljamo pri alternativnih oblikah preverjanja znanja in pri kvizih. Uporabimo ga lahko za vse taksonomske stopnje.

POVZETEK

Uporaba IKT pri pouku slovenščine v osnovni šoli je predvidena že v učnem načrtu (2011). Učenci digitalno tehnologijo uporabljajo pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti in pri komunikaciji z literaturo. Podatke iščejo, zbirajo, izmenjavajo in obdelujejo ter jih sistematično rabijo pri tvorjenju informacij. Internet uporabljajo kot vir podatkov in komunikacijsko orodje. Podatke pridobivajo varno, ustvarjalno in kritično. Ozaveščajo in presojujejo možnost uporabe in zlorabe digitalne tehnologije oziroma pridobljenih informacij (*Učni načrt. Program osnovna šola. Slovenščina* 2011: 7, 109). Raba tehnologije mora biti povezana z novimi načini in oblikami dela, predvsem pa s cilji in vsebinami pouka slovenščine. Biti mora skrbno načrtovana.

Internet omogoča obogateno učno izkušnjo, je pa tudi prostor za shranjevanje in objavo gradiv ter prostor komunikacije. Učencem so na voljo različna orodja za izražanje razumevanja, doživljanja in vrednotenja besedila, zato so lahko učenci zelo izvirni in izrazni. Učitelj mora paziti, da se pri tem ne zmanjša pisna sposobnost učencev.

Izbira orodij in načina dela je odvisna od posameznega besedila in ciljev pouka, zato so v prispevku možnosti uporabe v posameznih fazah predstavljene zelo na splošno. Internet je le izjemoma smiselno uporabljati v fazah interpretativnega branja in izražanja doživetij, v drugih fazah pa ga lahko učitelj uporablja bolj ali manj redno. Internet prinaša nove načine izvedbe uvodne motivacije. V fazi napovedi in umestitve besedila služi kot vir informacij, do katerih lahko učenci pridejo tudi sami, pri čemer se učijo iskanja in vrednotenja. Učitelj mora biti pozoren, da delo ni preveč dolgotrajno, kadar je bistvenega pomena stik z besedilom. V fazi sinteze in vrednotenja je mogoče izkoristiti raznolika orodja, kar učencem omogoča oblikovanje literarne predloge na izviren, njim lasten način. V fazi novih nalog lahko internet služi kot prostor, kjer najdejo nova besedila, na katerih lahko preizkusijo svoje novopridobljeno znanje, kot prostor za objavo izdelkov in prostor komunikacije o besedilih.

Viri in literatura

- Blažič, Milena Mileva idr., 2003: Svet iz besed 9: samostojni delovni zvezek za branje v 9. razredu devetletne osnovne šole in 8. razredu osemletne osnovne šole. Ljubljana: Rokus.
- Blažič, Milena Mileva idr., 2010: Novi svet iz besed 7: berilo za 7. razred osnovne šole. Ljubljana: Rokus Klett.
- Blažič, Milena Mileva idr., 2012: Novi svet iz besed 8: berilo za 8. razred osnovne šole. Ljubljana: Rokus Klett.
- Brečko, B. N., Vehovar V., 2008. Informacijsko-komunikacijska tehnologija pri poučevanju in učenju v slovenskih šolah. Ljubljana: Pedagoški inštitut, [online]. [uporabljeno 2012-8-16]. Dostopno na URL: http://uploadi.www.ris.org/editor/1236684079IKT_brecko_vehovar.pdf.
- Bregar, L., Zagmajster, M., Radovan, M., 2010. Osnove e-izobraževanja. Priročnik. Ljubljana: Andragoški center Slovenije, [online]. [uporabljeno 2012-8-17]. Dostopno na URL: http://arhiv.acs.si/publikacije/Osnove_e-izobrazevanja.pdf.
- Bučar, Urška, 2009: Interaktivna tabla v osnovni šoli. Educa 18 3/4. 27–33.
- Krakar Vogel, Boža, 2002: Branje – pogoj za uspešno pisanje. Slovenščina v šoli 7/2. 15–22.
- Krakar Vogel, Boža, 2004: Poglavlja iz didaktike književnosti. Ljubljana: DZS.
- Medved Udovič, Vida, 2008: Igra vlog kot otrokova poustvarjalna dejavnost bralnega odziva. Krakar Vogel, Boža [ur.]: Književnost v izobraževanju – cilji, vsebine, metode. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko, Center za slovenščino kot drugi/tuj jezik.
- Novak, Boris A., 1991: Oblike sveta. Pesmarica pesniških oblik. Ljubljana: Založba Mladika.
- Oblak, Mirjam, 2012: Uporaba interneta pri pouku književnosti v osnovni šoli. Diplomsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko.
- Starc, Sonja, 2004: Literatura je živa in življenjska dejavnost. Pogovor z dr. Božo Krakar Vogel. Slovenščina v šoli 9/4. Strani 2–10.
- Učni načrt. Program osnovna šola. Slovenščina. [Elektronski vir]. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. 2011.
- Žveglič, Marija, 2010: Raba informacijsko-komunikacijskih tehnologij za doseganje ciljev pri pouku slovenščine v osnovni šoli. Doktorska disertacija. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.
- Žveglič, Marija, 2012: Umeščanje informacijsko-komunikacijskih tehnologij kot integralnega dela pouka slovenščine. Slovenščina v šoli 15/2. 13–23.